Temesvári magyarok az iskoláikért.

A kolozsvári *Ellenzék* cimü lap közli annak a memorandumnak a tartalmát, melyet a magyar párt temesvári vezetősége Bratianu miniszterelnöknek adott át a román király temesvári látogatása alkalmával:

— A romániai magyar párt temes-torontálmegyei tagozatai megragadják az alkalmat, hogy rámutassanak arra a legujabb iskolarendeletre, amely a *nemzeti kisebbségek* iskoláit létükben támadták meg. A rendelet szigoru végrehajtása éppen Temesvárt érintette legjobban, ahol *nincsen már ugyszólván egyetlen magyar iskola sem.* A magyar párt temesvári vezetősége ismételten a közoktatásügyi miniszterhez fordult a rendeletnek igazságos és méltányos végrehajtása iránt, amely rendelet mélyen sérti Temesvár 30.000 magyarságának jogát. Azért fordulunk Nagyméltóságodhoz, hogy hallgassa meg Temesmegye és a Bánság 80 000 magyarságának tiszteletteljes kérelmét és kérje a temesi magyar iskolákat érintő rendeletek revizióját. A nyár folyamán *beszüntették a magyar ovodákat.* Sulyosan érinti a rendelet a temesvári magyar piarista gimnáziumot és a Notre Dame-nővérek vezetése alatt álló gárdát. A temesvári gimnázium Temesmegye és Bánság egyetlen magyar középiskolája.

A memorandumban végül azt a reményüket fejezték ki, hogy a temesi magyarság kérelmét pártatlan faktorok bevonásával orvosolni fogják.

— **Az utcai világitás kiterjesztése.** Többször irt már a *Szeged* az utcai világitás kérdéséről, amely, sajnos, még mindig aktuális ebben a városban. A tanács elrendelte ugyan a felgyujtandó lámpák számának megszaporitását. Eddig mindössze 430 gázláng világitotta a várost, ezután 642 láng fogja világitani, ami bizony még mindig nem jelent világosságot. A légszeszgyár munkásai a kijelölt utcalámpák felszerelését ma kezdték meg és a tanács határozata értelmében harminc nap alatt valamennyit fel kell szerelniök. A mérnöki hivatal — értesülésünk szerint — máris dolgozik egy ujabb világitási tervezeten és azt — amelyben ujabb kétszáz lámpa üzembehelyezését javasolja — még ebben a hónapban a tanács elé terjeszti.

— **A városi intézmények és hivatalok tüzelőanyagszükséglete.** Megkérdeztük a polgármestert, hogy a beköszöntött télen lesz-e fennakadás a városi hivatalokban és intézményekben tüzelőanyaghiány miatt. A polgármester kijelentette, hogy az összes városi hivatalok, intézmények, üzemek és iskolák téli tüzelőanyagszükségletét bőségesen biztositották már, tehát nyugodtan várhatják a fagyos napokat.

A Pesti Napló uj regénye. Pár nap mulva véget ér a *Pesti Napló* regényrovatában *Jack London* hires alaszkai regénye: *A farkas fia.* A *Pesti Napló* népszerü regényrovata azonnal uj érdekes regényt kezd, amelynek cime: *A Mindenhatóság könyve*, szerzője *Edgar Wallace* angol iró. Ez a világszerte feltünést keltett regény egy orosz nagyhercegnő menekülését mondja el az orosz bolsevizmus kitörése idejében, a borzalmak világából, izgalmas, fantasztikus élmények közepette. A regényt müvészi forditásban közli a *Pesti Napló.*

— **Jegy nélkül szállt föl a gyorsvonatra.** Ujszászon felszállt a gyorsvonatra egy 40—50 év körüli földmives kinézésü ember. Mikor a kalauz a jegyvizsgálatkor figyelmeztette, hogy jegye csak személyvonatra szól, felugrott, kirántotta a kocsi ajtaját és a robogó vonatról leugrott. A vonatot azonnal megállitották és a sinek mellett összeroncsolt fejjel, véresen találták az illetőt. Budapestre szállitották a Rókuskórházba, állapota életveszélyes.

Olcsó fürdőkádak, gyermek- és ülőkádak *Fegel Edénél*, Takaréktár-utca 8. 84

Telefon: Igazg. 455. **Korzó Mozi** Telefon: Pénztár 1185.

Szerdán és csütörtökön, november 21. és 22-én

MERÉNYLET A PACIFIC EXPRESSEN.

A Newyorki Metro-filmgyár 5 felvonásos kalandor attrakciója!

Izgalmas bravúrok!
Legjobb amerikai szinészek!
Érdekfeszitő cselekmények!

Egyidejüleg:

Az éj rózsája.

Amerikai filmjáték 4 felvonásban. Főszerepben: VIOLA DANA.

Előadások kezdete: 5, 7 és 9 órakor.

HAL Élő tiszai halak nagy mennyiségben, mérsékelt áron kerülnek eladásra a Rudolf-téri halcsarnokban és az árusoknál. 33

Szinház és Művészet

A szinház heti müsora:

Szerda: *Navarrai Margit*, vigjáték. B-bérlet 15.
Csütörtök délután ifjusági előadás: *Svihákok*, operett. — Este: *Levendula*, énekes játék. (Bemutató). B-bérlet 16. sz.
Péntek: *Levendula*, énekes játék. A-bérlet 17.
Szombat délután ifjusági előadás: *Fekete gyémántok*, szinmü. — Este: *Levendula*, énekes játék. — Éjszakai előadásul: *Tyukketrec*, bohózat.
Vasárnap délután: *Hermelines hölgy*, operett. — Este: *Levendula*, énekes játék.

—

Bartók zongoraestje.

A mult évi sikere visszahuzta a mestert, aki két minőségben is az: az alkotó és az előadó müvészetben. *Bartók* Béláról van szó, a nagy magyar kincses értékről, aki „tegnap" kezdte a zongorázást és a „holnap"-nak keresi a müvészi irányát az alkotásban. E müvészi hajnalhasadást már figyeli a közönség, de még nem szokott hozzá, de ha Bartók Bélák lesznek, akkor hozzászokik. Olyan fényes és szárnyaló ivelésben nem sok müvészi pálya indult, mint a Bartók Béláé. A kezdés idején már szuverénje volt a zongorának és hogy teljesen beérkezett, szünetet tartott, hosszu szünetet az előadó müvészetben és az alkotás terére lépett. Mint ilyent a külföld a legnagyobbak között emlegeti és ünnepli, itthon pedig nemcsak megértői akadnak már, de követői is. Poéta az alkotásban és nem virtuóz, de szintén poéta az előadásban is, ahol müvészi elveit és egyéni törekvéseit nem tagadja meg. Gazdag és müvészi irányát is tanusitó müsort hozott. *Scarlatti*-t, *Beethoven*-t, *Chopin*-t, *Brahms*-ot értelmezte, majd *Debussy*-t, *Kodály*-t tolmácsolta és végül a saját szerzeményü parasztdalokból, a gyermekeknek való igaz gyöngyökből játszott egy füzérre valót és hozta az Este a székelyeknél, a Medvetánc, a Sirató ének és a Román-tánc cimü — kincses ládájából előkerült — szerzeményeit. Az alkotó és előadó mestereket megillető figyelemmel hallgatták és boldog örömmel tapsolták a müvészt, aki halad a magavágta uton és ha ez az ut ma még nem is hozza a dusan teritett asztalt, de a halhatatlansághoz vezet.

—

Navarrai Margit.

— Bemutató előadás. —

Ha nem tudnánk, hogy *Fodor* László magyar szinpadi iró, azt kellene hinnünk, hogy a *Navarrai Margit* francia termék. A darab francia miliőben játszik, franciák az alakjai és franciás a szerkezet technikája is. Biztos és erős. E mellett azonban a darabban lirai bensőség is mutatkozik, valami abból a meleg lirából, ami a legbravurosabb technikai pontosság fölé emelkedve, szint, hangulatot és zamatot képes adni a szinpadi münek.

Fodor László első szipadi müvében nyoma sincs a kezdő tapogatódzó bizonytalanságának. Egyenes vonalvezetéssel, megállás nélkül halad a cél felé és a témát, a kedvesen üde témát oly ügyesen és hibátlanul bogozva fejleszti, mintha régen rátermett irója lenne a szinpadnak. És vigjátékának levegője pormentes, hijával a sablonos szentimentálizmusnak; alakjai jól beállitottak, cselekedeteik emberiek és természetesek és a darabban semmi sem történik megokolás nélkül, sem erőltetetten, hézagokat kitöltően. Az expozició azonnal megindul és egyenes irányban halad a végkifejlés felé. És mindvégig kedves, vidám és finom a tónus, ha néha egy kissé kaviáros izü is és a tárgy ujszerü, pompás elgondolásu és ami a fő: jól megfogott. Nem tudjuk, más hogy van vele, de nekünk magyar vigjáték régen tetszett ugy, mint a *Navarrai Margit.*

A volt királynő nem mintázott alakja a darabnak, amelynek háttere nem is történeti. És hogy a darabnak *Navarrai Margit* a cime, az abból ered, mert egy államférfi, aki nászának éjszakáján lesz a francia köztársaság miniszterelnöke, a hozzáérkező politikusoknak kijelenti, hogy politikájának alapelve három szón: a kandallón, asszonyon és a bölcsőn épül fel, amelyeket Navarrai Margit hangoztatott. A három szóra a királyné talán sohse gondolt, az ujdonsült férj és miniszterelnök ifju hitvesétől hallotta a szavakat, amelyeket azért tulajdonitott a királynénak, hogy nagyobb értékük és belső tartalmuk legyen. (Valahogy igy cselekszik az *Ahol unatkoznak*-ban, *Pailleron* vigjátékában az alprefetné, aki hogy jelentőséget adjon mondásainak, szavait azzal végzi, ahogy Balzac, ahogy Diderot, vagy más elismert nagyság mondta.) A miniszterelnök ifju felesége a három szóval sikert szerzett az urának, de előidézte a mézeshetek sikertelenségét, mert az urának nem maradt ráérő ideje a házasélet élésére. Már válni is készül, amire azonban sor nem kerül, mert a miniszterelnök férje megbukik és miután már az ország sorsa nem fájditja a fejét, a feleségének szentelheti az idejével együtt az ifjuságát is. Több és vidám epizód részlet tarkázza az ujdonságot és ezek a részletek nem ragasztékai, hanem tartozékai a darabnak, amely mindvégig hangulatot keltő és jeleneteiben mosolyt elővarázsoló.

Az ujdonság tetszett a közönségnek és mindvégig ébren tartotta az érdeklődését. És noha az előadás nem volt nyers, a hatás jóval nagyobb lett volna, ha simább, egyenletesebb és kidolgozottabb a játék. Hihető, hogy ilyen lesz a következőkben. *Rubinyi, Herczeg, Klenovits, Lengyel, Czobor* és *Gulyás* voltak a szereplő szinjátszók, akiket a közönség tapssal, igen meleg tapssal honorált. A koszoru azonban az irót illeti.

—

*** A budapesti szinigazgatók szövetsége az uj Nemzeti Szinház fölépitésére.** A budapesti szinigazgatók szövetsége *Beöthy* László elnökletével kedden délelőtt a Király Szinházban tartott összülésében megállapitotta azt az összeget, amellyel a szövetséghez tartozó szinházak, varieték és kabarék hozzájárulnak az uj Nemzeti Szinház épitési költségeihez. E szerint október elsejétől visszamenőleg minden hónapban egyetemlegesen nyolcmillió koronát ad a szövetség a hazafias kulturális célra. Az október hóra eső nyolcmilliót Lázár Ödön, a szövetség pénztárosa már be is küldte.

Telefon: Pénztár 582. **Belvárosi Mozi** Telefon: Igazg. 258.

Szerdán és csütörtökön, november hó 21. és 22-én

Luciano Albertinivel

Halálugrás.

Dráma 5 felvonásban.

Azonkivül:

Milliomos szegénylegény.

Vidám játék 5 felvonásban.

Főszerepben: **WALLACE REID.**

Előadások kezdete: 5, 7 és 9 órakor.

Péntektől vasárnapig

Hoffmann meséi

eredeti zenekisérettel.

MEGNYILT Tisza Lajos-körut 92.

a Gizella-téri köt-szövő áruház. Mindenféle és fajta kötött, szövöttáruk és fonalak.

Kötött jumperek, kendők, chwalak, harisnyák a legfinomabb kivitelben. Rövidáru cikkek. Olcsó árak. 192

Mindenféle és fajta szőnyegszövéshez fonalak a legprimább minőségben nyersen és szinesen.